TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI
Sayı : 21015
Tarih : 04.11.2026

52568

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Kültür ve Turizm Bakanı Mehmet Nuri ERSOY** tarafından Anayasa'nın 98. ve İçtüzüğün 96. ve 99. Maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Ç. Otlu

Çiçek OTLU

İstanbul Milletvekili

Kapadokya'da 29 Ekim 2026 tarihinde Nevşehir- Göreme Açık Hava Müzesi'nin giriş noktasına yakın bir alanda meydana gelen peribacası çökmesinin can kayıplarına ve yaralanmalara yol açmasına ilişkin TMMOB Jeoloji Mühendisleri Odası bir açıklama yapmıştır. Açıklamaya göre yaşanan olay, Kapadokya'nın hassas jeolojik yapısının korunması ile bölge halkının, çalışanların ve ziyaretçilerin güvenliğinin birlikte ele alınması gerektiğini bir kez daha gündeme getirmiştir. Bölgedeki planlama, yapılaşma ve turizm faaliyetlerinin tamamında jeolojik ve jeoteknik koşulların esas alınması, kamusal denetimin etkin biçimde yürütülmesi gerekmektedir.

Kapadokya, volkanik kayaçları, peribacaları, vadileri ve kaya oyma mekânlarıyla doğal ve kültürel mirasın iç içe geçtiği eşsiz bir bölgedir. Bu oluşumlar, ayrışma ve aşınmanın devam ettiği, zaman içinde değişime uğrayan jeolojik ortamlardır. Kayaçların dayanım özellikleri, çatlak sistemleri, suyun etkisi, sıcaklık değişimleri ve donma–çözülme süreçleri, kaya kopması, kaya düşmesi ve çökme tehlikeleri açısından değerlendirilmesi gereken temel unsurlardır.

Bölgenin jeolojik özelliklerinden kaynaklanan bu tehlikeler dikkate alınmaksızın, yoğun insani faaliyetlere ve turistik ziyaretlere açılması, kontrolsüz yapılaşma, trafik, yol ve altyapı hizmetleri doğal yapı üzerindeki aşırı tahribata neden olmaktadır. Tek bir işletmenin sınırlarını aşarak ortak kaya kütlesinin bütününü etkileyen birbirine yakın kaya oyma mekânlarda yapılan müdahaleler, otel ve diğer turizm tesisleri amacıyla yapılan kazılar, kaya içindeki boşlukların genişletilmesi çalışmaları, taşıyıcı kaya kesimlerinin inceltilmesi, ilave yapı yükleri, titreşimler ve su sızıntıları kaya kütlelerinin dengesini olumsuz etkilemeye devam etmektedir.

Olayın oluş mekanizması araştırılırken doğal süreçlerin yanı sıra çevredeki kazılar, yapılaşmalar, kullanım değişiklikleri ve geçmiş müdahaleler de incelenmelidir. Doğal süreçlerin varlığı, tehlikelerin belirlenmesi ve can kayıplarını önleyecek tedbirlerin alınması

sorumluluğunu ortadan kaldırmaz. Olası ihmal ve sorumluluklar bütün yönleriyle araştırılmalı, sonuçlar şeffaf biçimde açıklanmalıdır.

Kapadokya'nın jeolojik ve kültürel mirasının korunması, can güvenliğinin sağlanması ve turizm faaliyetlerinin sürdürülebilir biçimde yürütülmesi için bölge, bütüncül bir jeopark yaklaşımıyla ele alınmalıdır. Jeolojik oluşumları ve bu oluşumları biçimlendiren doğal süreçleri birlikte koruyan, bilimsel araştırmayı, eğitimi ve yerel katılımı esas alan bir yönetim modeli oluşturulmalıdır. Turizm gelirini artırma hedefi, jeolojik mirasın tahribine ve insan yaşamının tehlikeye atılmasına gerekçe kılınmamalıdır. Dünyanın sayılı jeolojik miras alanlarından biri olan Kapadokya bölgesi ile bu bölge içinde yer alan ve bölgeye büyük bir zenginlik katan peri bacalarının koruması sadece ülkemiz için değil, insanlığın ortak mirası olduğu gerçeğinden hareketle, bazı tedbirlerin alınmasına ihtiyaç bulunmaktadır.

Temel talepler şu şekildedir;

1. Jeolojik ve jeoteknik inceleme: Göreme başta olmak üzere Kapadokya'daki peribacaları, kaya oteller, kaya oyma yapılar ve ziyaretçi güzergâhları risk durumlarına göre incelenmeli, tehlikeli alanlar belirlenerek haritalandırılmalıdır.

2. Kazı ve yapılaşmaların denetlenmesi: Bilimsel güvenlik raporu bulunmayan yeni kazı, oyma ve genişletme çalışmalarına izin verilmemeli; mevcut tesislerin ortak kaya kütlesine etkileri değerlendirilmeli ve koruma çalışmaları doğal yapıya zarar vermeden yürütülmelidir.

3. Riskli alanlarda can güvenliği: Tehlikeli bölgelerde kullanım sınırlandırılmalı, gerektiğinde tahliye ve erişim yasağı uygulanmalı; ziyaretçi güzergâhları güvenlik esaslarına göre düzenlenmelidir.

4. Jeolojik Risk İzleme Birimi kurulması: Kapadokya Alan Başkanlığı bünyesinde riskleri düzenli izleyen, erken uyarı sistemleri geliştiren, tehlike envanteri oluşturan ve gerekli müdahaleleri koordine eden bir birim kurulmalıdır.

5. Uzman personel ve kurumlar arası işbirliği: Koruma ve denetim süreçlerinde yeterli sayıda jeoloji mühendisi görevlendirilmeli; üniversitelerin ve meslek odalarının uzmanlığından yararlanılarak kurumlar arası koordinasyon güçlendirilmelidir.

52568

Bu Bağlamda;

1- 29 Ekim 2026 tarihinde meydana gelen peribacası çökmesine ilişkin incelemeyi yürüten kurumlar hangileridir? Hazırlanan ön inceleme ve teknik raporlar kamuoyuyla paylaşılacak mıdır?

2- Söz konusu çökme olayının meydana geldiği alan ve çevresi daha önce jeolojik ve jeoteknik açıdan incelenmiş midir? İncelenmişse bu çalışmalarda kaya düşmesi, kaya kopması veya çökme riski tespit edilmiş midir? Tespit edilmişse hangi önlemler alınmıştır?

3- Kapadokya genelinde, özellikle Göreme, Uçhisar, Ortahisar, Ürgüp ve Avanos çevresinde bulunan peribacaları, kaya oyma yapılar, kaya oteller ve turistik ziyaret güzergahlarına ilişkin güncel bir jeolojik risk envanteri bulunmakta mıdır?

4- Kapadokya'da kaya düşmesi, kaya kopması ve çökme riski taşıdığı belirlenen alanların sayısı kaçtır? Bu alanların ne kadarı ziyarete açık, turizm işletmelerinin kullanımında veya yerleşim alanları içerisindedir?

5- Son 10 yıl içerisinde peribacası çökmeleri, kaya kopmaları ve kaya düşmelerine ilişkin olayların sayısı kaçtır? Olaylar sonrasında hangi kalıcı önlemler alınmıştır?

6- Son 10 yıl içerisinde Kapadokya'da otel, restoran ve diğer turizm tesisleri amacıyla kaç adet kaya oyma, genişletme, kazı ve benzeri müdahale için izin verilmiştir? Bu izinlerin verilmesinde jeolojik ve jeoteknik değerlendirmeler yapılmış mıdır?

7- Kaya oyma oteller ve diğer turizm tesislerinde gerçekleştirilen kazı, genişletme, güçlendirme ve restorasyon çalışmalarının ortak kaya kütlesi üzerindeki birikimli etkileri incelenmekte midir?

8- Kapadokya'da turizm tesislerine verilen ruhsat ve izinler öncesinde jeoloji mühendislerinin hazırladığı jeolojik ve jeoteknik etüt raporları zorunlu tutulmakta mıdır?

9- Kapadokya Alan Başkanlığı tarafından bugüne kadar peribacalarının ve kaya oyma yapıların korunmasına yönelik hangi bilimsel araştırmalar, risk değerlendirmeleri gerçekleştirilmiştir? Bu çalışmaların sonuçları kamuoyu ile paylaşılacak mıdır?

10- TMMOB Jeoloji Mühendisleri Odası'nın önerdiği Jeolojik Risk İzleme Birimi'nin Kapadokya Alan Başkanlığı bünyesinde kurulması planlanmakta mıdır? Planlanmıyorsa bu yöndeki önerinin değerlendirilmemesinin gerekçesi nedir?

11- Kapadokya'da doğal ve kültürel mirasın korunmasına ilişkin kararların alınmasında üniversiteler, TMMOB Jeoloji Mühendisleri Odası ve diğer ilgili meslek kuruluşlarının bilimsel ve teknik görüşlerine başvurulmakta mıdır?

12- Kapadokya'nın jeolojik mirasının korunması ve bölgedeki can güvenliğinin sağlanması amacıyla, turizm faaliyetleri, yapılaşma, kazı ve restorasyon uygulamalarını jeolojik riskler temelinde birlikte değerlendiren bütüncül bir yönetim planı hazırlanacak mıdır?